

Uddannelseslæger i almen medicin prioriterer arbejdsmiljø og trivsel højest i deres fremtidige arbejdsliv som praktiserende læger

2021

Baggrund

Hvilke håb og ønsker for fremtiden som almenmedicinere har læger, der er i gang med en speciallægeuddannelse i almen medicin?

Det har FYAM undersøgt via en spørgeskemaundersøgelse med hjælp fra PLO til opsætning og databehandling. Målgruppen er læger i sidste del af speciallægeuddannelsen i almen medicin (fase 2 og 3).

Hovedkonklusioner

FYAMs undersøgelse blandt almenmedicinske fase 2 og 3-læger viser, at:

- Arbejdsmiljø, kollegaer, sparring/samarbejde og familietrivsel har størst betydning for lægerne i forhold til deres overvejelser om køb af praksis – også når det gælder køb af praksis i lægedækningstruede områder.
- 81% af lægerne forestiller sig at have egen praksis fem år efter deres speciallægeanerkendelse.
- Frygt for stor arbejdsbyrde og/eller udbrændthed er baggrunden for ikke at ville eje praksis hos hovedparten (79%) af de læger, som planlægger ansættelse i praksis fem år efter uddannelse til speciallæge.
- Blandt læger, der ønsker at være ansat som almenmedicinere i kortere eller længere tid svarer langt størstedelen (83%), at de ønsker at være ansat i en PLO-ejet klinik. Kun de færreste ønsker at arbejde i en udbuds- eller regionsklinik (3%).
- Et ønske om balanceret patientsammensætning (84%) og økonomiske gulerødder (67%) har tillige stor betydning, hvis læger skal købe praksis i et lægedækningstruet område.

Om undersøgelsen

FYAM har distribueret undersøgelsen til alle medlemmer via sociale medier og mails. I alt har 101 personer besvaret undersøgelsen, heraf er 43 i fase 2, 42 i fase 3, og 16 har netop afsluttet fase 3 (maksimalt halvt år siden). Efter som ikke alle almenmedicinske uddannelseslæger er medlem af FYAM, er

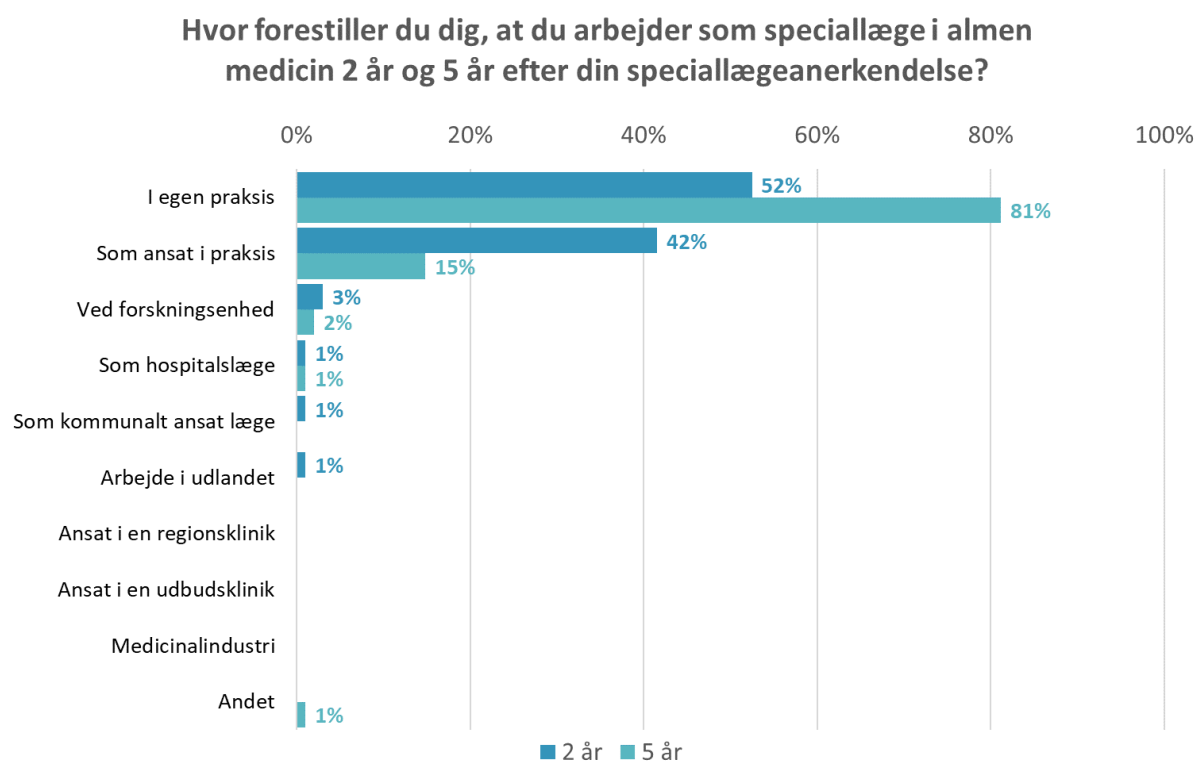
det ikke alle læger i fase 2 og 3, der har fået mulighed for at besvare spørgeskemaet. I øvrigt kendes det præcise antal læger i fase 2 og 3 ikke, og derfor er det ikke muligt at beregne en svarprocent. Der kan således være en større statistisk usikkerhed i svarene.

Spørgeskemaet blev udsendt 21. maj 2021, og 2. juni 2021 blev der udsendt en reminder. Undersøgelsen blev afsluttet 13. juni 2021.

Uddannelseslæger vil være praktiserende læger med egen praksis

Undersøgelsen viser, at størstedelen af de almenmedicinske uddannelseslæger ønsker at blive praktiserende læger. Hele 81% af lægerne forestiller sig at have egen praksis fem år efter deres speciallægeanerkendelse, mens 52% af lægerne regner med at have egen praksis efter to år. Hertil kommer en gruppe, som forestiller sig at være ansat i almen praksis, særligt i de første år efter speciallægeanerkendelsen (Jf. figur 1).

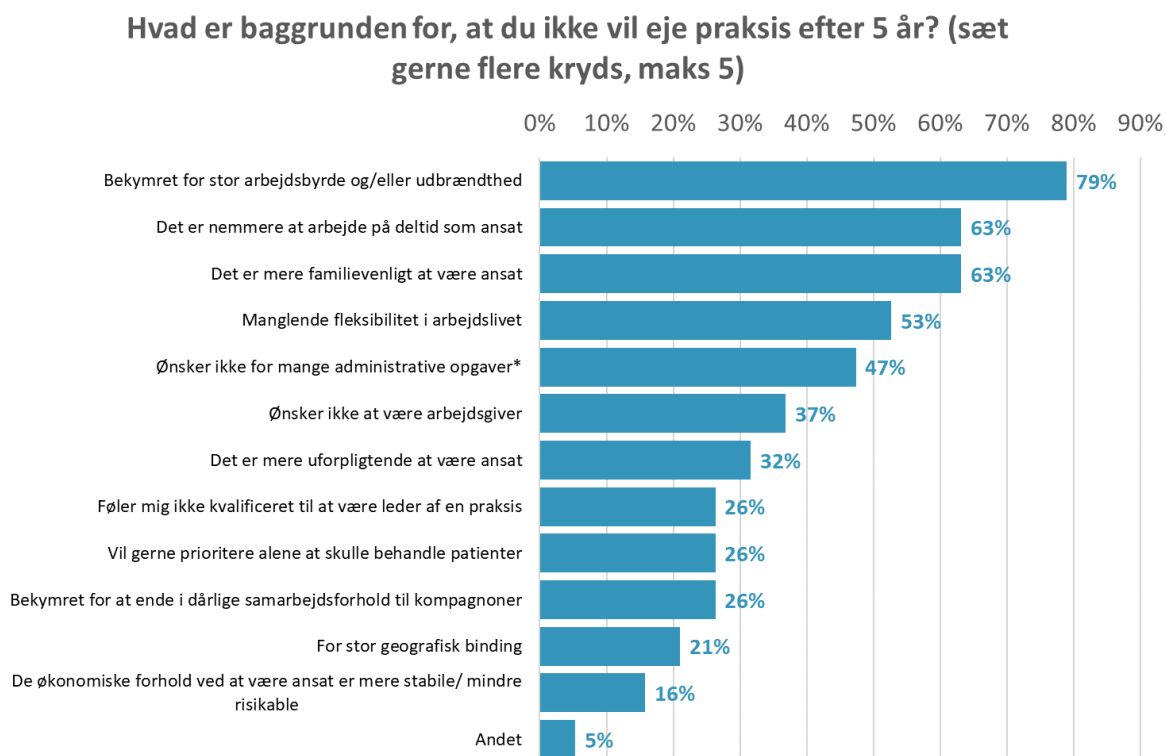
Figur 1

Arbejdsbyrde, udbændthed og manglende fleksibilitet kan afholde unge læger fra køb af praksis

De læger, der ikke forventer at arbejde i egen praksis efter 5 år, blev spurgt til baggrunden for deres svar (jf. figur 2).

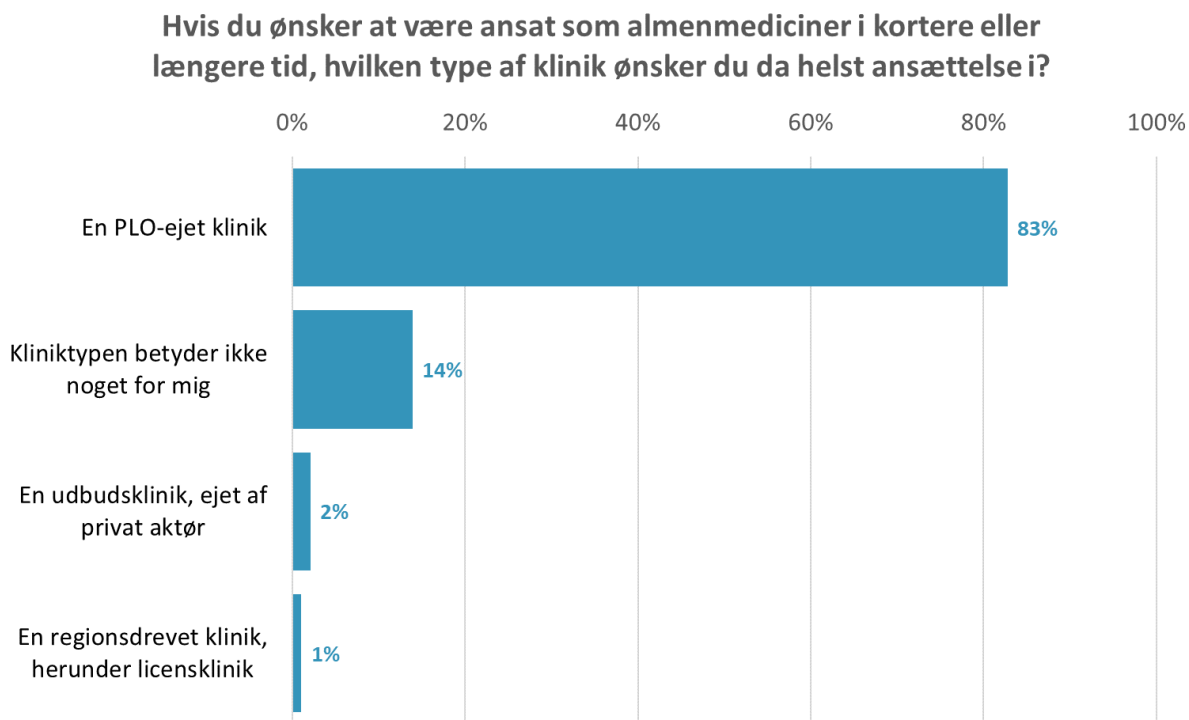
Figur 2

Det er primært for stor arbejdsbyrde og/eller udbændthed, som 79% af de adspurgte frygter at opleve, hvis de nedsætter sig i egen praksis. Andre betydende faktorer som årsag til at fravælge ejerskab af praksis er, at det opfattes som mere familievenligt, mere fleksibelt og med færre administrative opgaver at være ansat. De økonomiske forhold er den parameter, der betyder mindst (jf. figur 2).

På spørgsmålet om, hvilken type af klinik man som ansat helst vil ansættes i, svarer langt størstedelen (83%), at de helst vil arbejde i en PLO-ejet klinik, hvis de i en kortere eller længere periode skulle være ansat som almenmediciner. Der er kun 3%, der ønsker at arbejde i en udbuds- eller regionsklinik (jf. figur 3).

Figur 3

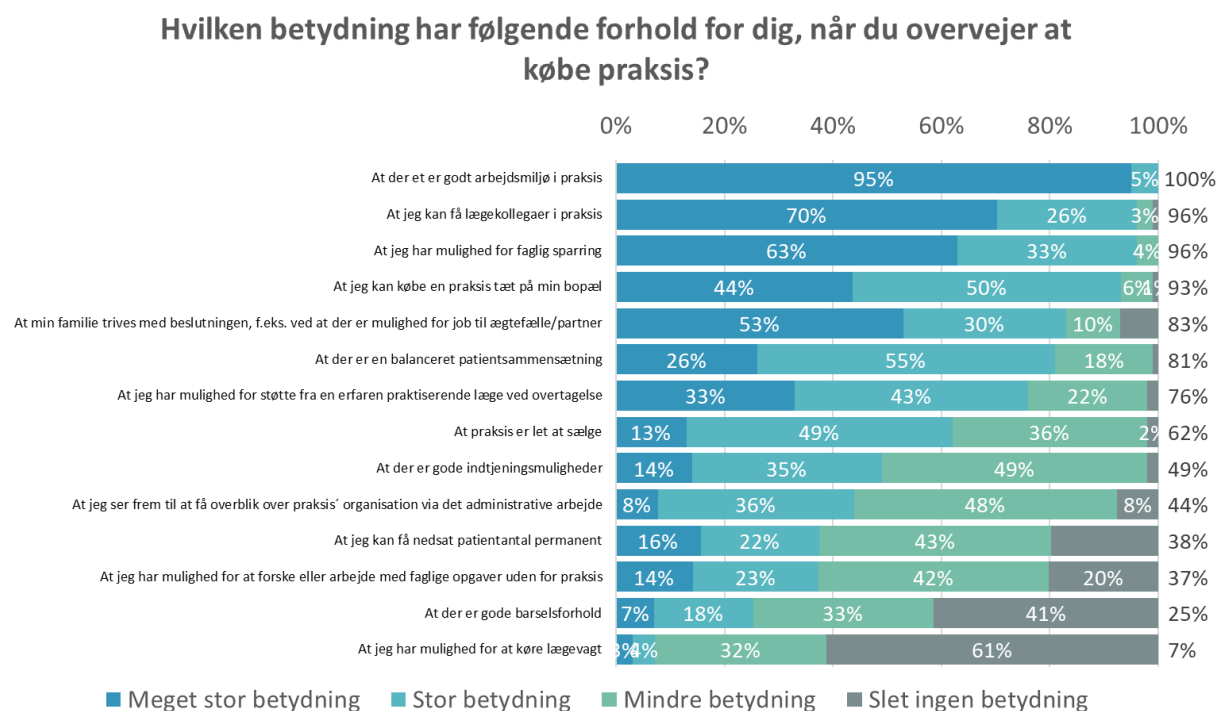

Note: Der er fem der har svaret "ved ikke". Disse er ikke medtaget i beregningerne.

Arbejdsmiljø, kollegaer og familien er vigtigst

De unge læger vægter arbejdsmiljø, lægekollegaer, faglig sparring samt familielivet, når de overvejer at købe praksis (jf. figur 4).

Figur 4

Note: Der er i alt 28 "ved ikke"-besvarelser. Disse er ikke medtaget i beregningerne.

Arbejdsmiljøet er den parameter, som er mest betydningsfuld for lægerne, når de skal købe praksis, hele 100% svarer, at dette har meget stor eller stor betydning. For 96% er det af stor eller meget stor betydning, at man kan få lægekollegaer i praksis, og det samme gælder for mulighed for faglig sparring.

Et andet afgørende forhold er familielivet. 93% af lægerne finder, at placeringen af praksis tæt på bopæl er af stor eller meget stor betydning, og samtidig tilkendegiver 83%, at det har stor eller meget stor betydning, at familien trives med beslutningen, fx ved at der er job til ægtefælle/partner.

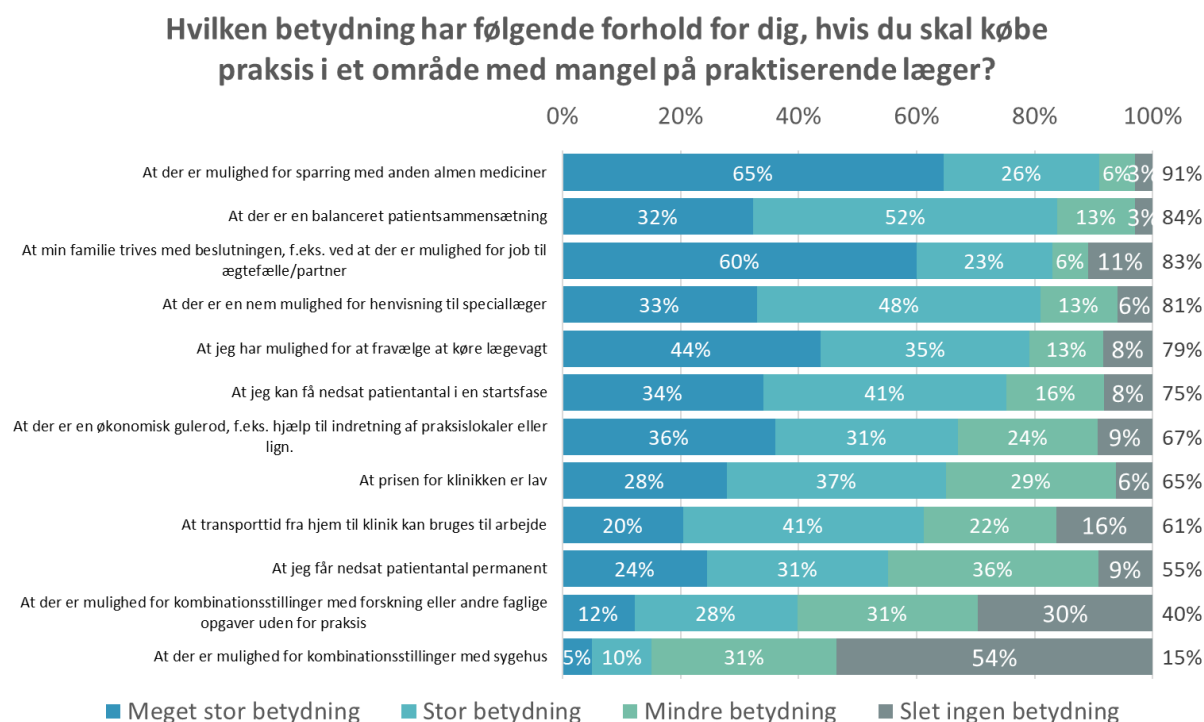
Muligheden for permanent at arbejde på nedsat tid har en meget stor/stor betydning for 68%. Dette kan muligvis hænge sammen med, at færdiggørelsen af speciallægeuddannelsen ofte falder sammen med en periode af lægernes liv, hvor der er små børn i hjemmet. 89% af de unge læger, der har besvaret spørgeskemaet, venter barn og/eller har børn.

Faglig sparring og balanceret patientsammensætning er i fokus ved køb af praksis i lægedækningstruet område

Der mangler praktiserende læger i Danmark, men manglen er ikke ligeligt fordelt udover landet. Det er derfor interessant at finde ud af, hvilke forhold der kan få de unge læger til at nedsætte sig i et lægedækningstruet område.

På spørgsmålet om, hvad der har betydning, hvis køb af praksis skal ske i et område med mangel på praktiserende læger, svarer langt de fleste (91%), at muligheden for sparring med en anden almenmediciner har meget stor eller stor betydning. Tillige er det af stor betydning for 81%, at der er mulighed for at henvise til speciallæger (Jf. figur 5). Disse svar peger på, at mange frygter at sidde alene i en praksis i et område langt væk fra alt og at skulle håndtere ALT, der kommer ind ad døren, fordi sygehuset også er langt væk. Man ønsker muligheden for faglig sparring og samarbejde med læger inden for eget speciale, men også med andre specialister.

Figur 5

Note: Der er i alt 34 "ved ikke"-besvarelser. Disse er ikke medtaget i beregningerne.

En anden vigtig parameter i forhold til at ville købe praksis i et lægedækningstruet område, er en balanceret patientsammensætning (84%). Ydermere angiver 55% af lægerne, at det har meget stor eller stor betydning, hvis de kan få permanent nedsat patientantal. I disse besvarelser ligger givetvis et budskab om, at der må skabes nogle mere håndterbare arbejdsvil-

kår i de lægedækningstruede områder, der ofte er karakteriseret ved en højere andel af multisygge patienter. Forskning fra Aarhus Universitet viser, at praktiserende læger med mange multisygge patienter er mere udbrændte end andre praktiserende læger, så de unge lægers prioriteringer er ikke ubegrundede.¹

På samme måde som for den generelle overvejelse om køb, ligger familielivet også for 83% som en høj prioritet, f.eks. ved at der er mulighed for job til ægtefælle/partner (jf. figur 4 og 5).

Muligheden for at kunne fravælge at køre lægevagt har meget stor/stor betydning for 79% af lægerne, hvis de skal nedsætte sig i et område med mangel på praktiserende læger. I alle regioner, fraset Region Hovedstaden², har de praktiserende læger aktuelt en lægevagtsforpligtelse på typisk 1-2 vagter pr. måned. Arbejdet foregår oftest udenfor almindelig dagtid (kl 8-16).

67% angiver, at det har meget stor eller stor betydning, hvis der er en økonomisk gulerod ved at købe praksis i et område med lægemangel, og 65% angiver at det har meget stor eller stor betydning, at prisen for klinikken er lav (Jf. figur 5).

¹ Link: <https://bigp.org/content/70/691/e95>

² Pr. 1. oktober 2022 vil Region Sjælland drive lægevagten i Region Sjælland, og der vil ikke længere være nogen vagtforpligtigelse for de praktiserende læger.